

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 „ — „
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 12 frt — kr.
 Negyedévre 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 1.

A bűvész inasok.

A mikor legújabb korunk rendszerét kovácsolták nagyjaink, gondoskodni kellett volna arról is, hogy a szétrombolt kapcsolatokat, melyen a régi társadalom anyagi és szellemi ereje nyugodott, ujakkal pótolják. A lázas munka azonban csak rombolt és az építést elhanyagolta. Azt hitték, hogy egyedüli kötelességük csak is abban áll, hogy minden korlátot leromboljanak és hogy mit építenek a romokon, azt az utókorra hagyták. Így a romokat gyom verte föl. A régi rend nem átváltozott, a mint szerencsésebb helyzeteknél történt, hanem elzüllött. A régi osztályok alkotó elemeinek már csak a foszlányai léteznek.

És hogy ez így történt, abban nagy része van ezen osztályok fennállásának alapját képező anyagiak romlásának. A mezőgazdaság képezte ezen osztályok alapját. Biztos alap volt ez a föld elidegenithetlensége miatt, az új idők azonban kirántották ezt a biztos alapot az osztályok alól, — a föld elidegenithető lett. A folyamat azonban a föld mobilitásáért ezzel nem állott meg, hanem a hitelműveletek számtalan módoszatai keletkeztek e célból és így lett a magyar föld az ingó tőke záloga, így adósodott el a magyar föld.

Bekicsékeknek azonban még ez sem elég, hanem hóhortos közigazgatási elvekkkel igyekeznek még inkább mobilizálni, a mi még mobilizálható s a szocialisták táborába szállva hirdetik Krisztoffyval bűvész inasokként, a földosztás gyakorlati módoszatait. A baj pedig ott van, hogy beteg az egész mezőgazdaság, mert a tőke súlya alatt, mely elpusztíthatlan alapot találva a földben, mindinkább ránehézkedik. És így van ez nem csak Magyarországon, hanem másutt is, a hol a merkantilizmus szabott irányt a közigazgatásnak.

A német kath. nagygyűlésen *Langer* cenztrumpárti képviselőnek jutott az a feladat, hogy a mezőgazdaság bajait vázolja s beszédében oly általánosságban szólott erről, hogy a magyar viszonyokra is ráillenek szavai. A mezőgazdaságnak a közel múltban való fejlődéséről ugyanis a következőket mondja:

A mezőgazdaság hanyatlásának tulajdonképpen oka az eladósodás. Ha ez így tovább megy, kisebb és nagyobb gazdáink valamennyiét kitelepítik a hitel-ügyletek. A váltórendszerből kifolyólag a gazda korlátlanul rendelkezhetik földje fölött. Mikor annak idején azon törvényekkel a létező viszonyokat megteremtették, nem voltak arra tekintettel, hogy az eladósodás s a megterhelést bizonyos határok közé szorítsák. A föld árucikké lett, holott Isten azért adta a földet az embernek, hogy azt megmunkálja. Ha ez nem lehetséges, akkor az egészségtelen állapot, melyen változtatni nem

kell. Az ötvenes-hatvanas évek jó idők voltak a mezőgazdaságra nézve. De akkor elmulasztották, hogy egy, a német jognézetnek megfelelő agrártörvényt alkossanak. Ennek az eredménye az volt, hogy a birtokok növelt jövedelmi értékét tőkésítették s a birtokokat magas kamatu, felmondható s nem amortizálható hipotékákkal megterhelték. Azóta megokosodtunk, de azért ezen a téren még most is vétkeznek. Tegyük fel, hogy egy parasztleány, kinek 5000 tallér vagyona van, feleségül vesz egy szintén 5000 tallér vagyonu leányt. Most persze nem arra gondol, hogy egy 15.000—20.000 talléros birtokot vásároljon; nem, a birtoknak legalább is 60.000—70.000 tallér értékű urasági földbirtoknak kell lennie, ha lehet 100.000 tallér értékűnek. Aki ilyesmit tesz a mostani viszonyok közt, azt nem lehet sajnálni, mert sorsát önmaga érdemelte meg. Az erők tulbecsülése a birtokvétnél hozta magával, hogy a mezőgazdasági birtok manapság annyira eladósodott. Ha ez így tovább megy, mondja egy ismert nemzetgazdász, ötven év múlva nem lesz egy parasztnak sem s az utolsó a ritkasági muzeumban állíthatjuk ki. Évtizedekkel ezelőtt Hirsch báró egyikét adta fényes estélyeinek s mikor a francia főnemesek megjelentek, azt mondta fiának, hogy ezeknek a főnemeseknek utódai évtizedek múlva vagy szolgálk, vagy vőink lesznek. A felmondható és nem amortizálható hipotékák igazolták Hirsch báró mondatát, ki a talmud mellett a C. lapot is megtudta becsülni. Mikor a praktikus Anglia hozzá fogott, hogy a szerencsétlen Irlandot megsemmisítse, 1703-ban egy törvényt hozott, mely a birtokok eladását és megterhelését megengedte. A következő generációban Irland földbirtokai már amortizálva voltak. Az eladósodott parasztbirtokok teszik a modern agrárkérdés proble-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nemzeti »megújulás.«

(Levéltári hulladékok.)

Irta: **Zsák I. Adolf.**

A munka pihenést igényel: természeti törvény.

A magyar nemzet a múlt század elején sikeresen bevégezvén azon irtózatot küzdelmeket, melyeket három századon keresztül a fajilag rokon török néppel folytatott: jól megérdemelt pihenésre, nyugalomra vágyakozott.

S a minden tagjában zsidóságig elfáradt nemzeti test előbb óvatosan körütekintett, vizsgálván, hogy féltett kincsei: az ország függetlensége és alkotmányja, melyeknek megőrzéséért oly nehéz és hosszú küzdelmeket vívott, nem lesznek-e természet igényelte pihenése alatt újabb támadásoknak kitéve?

A nemzet elolvasván a »szatmári béke« pontjait, a »pragmatika sanctio« paragrafusait s ezekben féltékenyen őrzött kincseit biztosítva látta; s hogy az alattomoság, az ármány támadásainak is elejét vegye, a minden oldalról szorongatott királynője segélykérésére multjához, fajja karakteréhez méltó módon: »Vitam et sanguinem«-mel felelt.

És ekkor adta az igazi, ősmagyar nép az utolsó életjelt magáról: azután pihenni tért;

álomra hajtá fejét; mely dermesztő, lethargikus volt.

* * *

Hazánk történelmében a XVIII. század középső harmada önálló korszakot alkot; neve is van; csak hogy szomorú: »A tespedés korszaka.«

Míg a többi népek történelmünk e korszaka alatt a *nemzeti művelődés* terén óriási módon előre haladtak, addig a magyar ugyane téren degenerálódott; míg a többi európai népek a »nemzeti eszme« szolgálatába szegődtek, addig a magyar lassanként kiveszté kebeléből *nemzeti öntudatát*.

A haza hivatalos nyelve a latin, főurainké a francia vagy német, csak a köznemesség egy kis része beszélte a »lenézett« magyart, de ez is a tömérdek idegen kifejezéstől annyira elferdült, hogy alig ismert édesanyjai nyelvére a magyar.

A nyelv elfecsérlése maga után vonta a nemzeti viselet és szokások megvetését is. Ismeretes pl. az a szálnalmas kép, melyet költőink a korszakbeli magyar leányról festenek: *Anyos* úgy állítja elének, a mint csipkefőkötőben, korzikán kalapban, párizsi cipőben pipeskedik és csak a tükörben gyönyörködik. *Szabó Dávid* úgy rajzolja, a mint nagy későn kel a pehelyből s kendőzni kezdi magát, délig a tükör előtt szemléletti csinosítja magát, aztán megindul udvarlói közt, kik

bénaként vezetik; különben jó tánczos, bőven költő, jó francia, német; de főzni, varrni — ahhoz nem ért.

S ha azt kérjük, hogy miből állott az e korszakbeli magyar nő öltözet? Megfelel rá hűségesen Keresztesi I. ismeretes naplójában: »Filagoriás főkötő, buffán, f...toldó abroncs, pókháló récefice és ezer módi csúfos majmos öltözet.«

* * *

Miként Cyrus néma fia akkor szólalt meg, midőn az *apja élete* ellen villanó kardot meglátta, akként népünk is e tespedésből akkor kezdett új, *nemzeti* életre ébredni, midőn már-már az egész nemzet test lethargikus halálos erjedésnek indult.

Bessenyei erős hangon fuvott ébresztőjére, a kinek szívében a hazaszeretnek csak egy szikrácskája is lappangott, tette hevült.

S minthogy azt tartották, hogy a »nemzetiséget« csak a nyelv művelése által lehet megmenteni: *iróvá* lett minden hazafi, lett légyen hivatása vagy nem.

A lovasgenerális (Gvadányi) és »strázsameszter« (örnag: Konyi I. a nemzet együgyű hadiszolgája) ép úgy mint a *váradi katona őrség közlegény dobosa*¹; s az egyháziak ép úgy,

¹ E dobos Ugray Ágnesnek nevenapja alkalmából írt a költemény meg van muzeumunkban.

máját. Évtizedek munkáját nem lehet egy csapással, hanem csak fokozatosan megszüntetni. Az önszegélynek együtt kell működnie az állam segélyével. Aki gyors segítséget ígér, az charlatán. Az állam kötelessége, sőt létkérdése, hogy a parasztság, az állam gerince, fenntartassék. Első sorban legyenek a birtokok fel nem mondható tartozások. Aztán az örökösödési jogot kell szabályozni. Egy nemzetgazdász állította fel ezt a tételt: A nemzetgazdaság helyzetét úgy kell formálni, hogy a paraszt tizenöt éven belül amortizálhasson s további 15 esztendőn belül többi gyermekéről is gondoskodhassék. De ez, mint sok más kérdés még nem ért meg. Hogy a dolog elérhető legyen, a szervezett mezőgazdaságnak kell tennie. Az ideál: az egyes osztályoknak társulatokban való szervezkedése. Ne szégyelje senki a paraszt nevet. Azt akarják, hogy mezőgazdasági egyesület legyen a nevük s nem paraszt-egyesület. Éppen azért mondják meg otthon, ha hazajönnek, a plébánosnak, hogy elfogok jönni, egy Raiffeisen-pénztárt alapítani. Ha ez mindenütt meglesz, a parasztság helyzetének segítése terén egy nagy lépéssel haladtunk. Mi centripártiak sem szociáldemokraták, sem capitalisták nem vagyunk. Minket egészséges szociálisták hat át. Abból az alapelvből indulunk ki, hogy a világ különböző társadalmi osztályokból alakul egy egészséges s egy osztálynak érdekeit sem sérthetjük.

Miniszterek Rátóton.

Fehérváry Géza báró honvédelmi miniszter Vas megyében járt vadászaton, a rumi vadászterületen, vejeinél Kornis Károly grófnál, sógorával Burián István hollandi követnek társaságában. Szerdán pedig a honvédelmi miniszter Rátótra utazott Széll Kálmán miniszterelnökhöz. Tegnap pedig Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter érkezett Rátótra.

Koronaügyészség és főügyészségek.

A jövő év első napján életbelépő új büntető eljárással életre kél egy új intézmény is: a *koronaügyészség*. Hatásköre az új hivatalnak nagyfontosságú lesz. A koronaügyész, a ki ép

azt a rangot kapja, a melyet a kuriai tanácselnöke visel, a melléje kinevezendő két koronaügyész-helyettesel, a kuria szóbeli tárgyalásain fognak részt venni, még pedig három különféle minőségben. Az új eljárás szerint büntető perekben végső fokon a királyi táblák fognak ítélkezni, de mert *semmiségi panasz* révén a kuria elé vihetők lesznek az ügyek, ily esetekben a vádnap képviselője a koronaügyész lesz. Ugyaníly minőségben szerepel majd a koronaügyész a kuria előtt folyó *fegyelmi* tárgyalásokon. Legfontosabb szerepe jut azonban amaz esetekben, a mikor a jogegység érdekében fog eljárni. Ha ugyanis a királyi táblák hasonló természetű bűnpörben különféle ítéletet hoznának, a koronaügyésznek meg lesz az a joga, hogy függetlenül a pörös felektől, a kuria elé viheti a vitás esetet, azért, hogy az itt hozandó döntés irányt adjon a judikaturának. A döntés, melyet ilyenkor a kuria hozni fog, a táblákon már letárgyalt bűnpöröket érinteni nem fog, vagyis a vádlottra itt kiszabott büntetést illetőleg a felmentést érintetlenül hagyja s csak a jövőre nézve szolgál utmutatóul. A koronaügyész díszes állására, amint hire jár, az igazságügyi kormány dr. Székely Ferenczet, a miniszteriumba beosztott kuriai bírót szemelte ki, a ki éveken át a sajtóügyek kitűnő referense volt a kurián s legutóbb a miniszterium konfidáló osztályában érvényesítette nagy jogi tudását, a jogászörök is szívesen látnák a fényes állásban, koronaügyész-helyettesül két királyi főügyészt fognak melléje kinevezni. Itt említjük meg egyuttal, hogy ama királyi táblai székhelyek is: *Fozsony, Pécs, Nagyvárad, Győr és Temesvár*, ahol eddig főügyészségek nem voltak, újévtől kezdve *főügyészségeket* kapnak s így öt királyi főügyésznek a kinevezése is küszöbön van.

Szelid nyomás Poroszországban.

Ismeretes olvasóink előtt, hogy a porosz csatorna javaslat bukását a többi között az a körülmény okozta, hogy a kormányt a saját emberei cserben hagyták, hogy ez a jövőben ne történhessék, gondoskodik róla a német kancellár következő rendelete:

A királyi kormány nagy sajnálatára tapasztalta, hogy egy része azoknak a hivatalno-

koknak, akik a király ő felsége politikáját képviselni és ő felsége kormányának intézkedéseit végrehajtani és előmozdítani kötelesek, ennek a kötelességnek nincsenek teljesen tudatában. Nemcsak a főbb politikai hivatalnokoknak, hanem a királyi landrathoknak sem szabad magukat hivatalos működésükben járásaik hangulata és a lakosságnak a kormány rendelkezéseiről való véleménye által befolyásoltatniok. Nekik hivatásuk és kötelességük, hogy a kormánynak előttük ismeretes nézetét képviseljék és politikájának végrehajtását különösen fontos kérdésekben megkönnyítsék és aziránt a lakosságban fogékonyságot keltsenek és ezt ápolják. Minden viszonyban, amelybe hivatalos állásuk juttatja őket, szemük előtt kell tartaniok, hogy a királyi kormány politikájának képviselői és a kormány álláspontját hathatósan képviselni tartoznak, ellenben semmi szín alatt sem jogosultak személyes véleményök alapján a kormány működését megnehezíteni. Ellenkező esetben magatartásukkal gyöngítenek a kormány tekintélyét, veszélyeztetnék az állami igazgatás egységességét, bénítanák erejét és zavart okoznának a kedélyekben. Ilyen magatartás a porosz közigazgatás minden tradíciójával ellentétes és nem tűrhető. Bizunk benne, hogy elegendő lesz a politikai tisztviselőket erre komolyan és határozottan figyelmeztetni és reméljük, hogy nem adódik újra alkalom messzebbmenő rendszabályok alkalmazására.

Berlin, 1899. augusztus 31-én. Az állami miniszterium: Hohenlohe herczeg.

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

A francia lapokban mind pontivebb formában merül fel a hír, hogy a tárgyalás már nagyon rövid ideig tart, sőt több párisi lap már szeptember 7-ikére helyezi az ítélet meghozatalát kilátásba. A hírek úgy látszik alaposak. Sem a vádnap, sem a védelemnek nincs már érdeke abban, hogy a bizonyítási eljárást újabb tanúk kihallgatásával tovább nyújtsák, miután a per anyaga már teljesen

mint a világiak; a tizenkét éves »rhetorista gyermek« ép úgy mint a meglelt agg.

Az irodalmi szereplés ezen általános voltából önként következik, hogy a »nemzeti megújulás« szülte művekben estetikai szépségeket hiába keresünk, mert az írás motívuma nem a *hivatal*, hanem a *hazafiság* volt: általában nyelvök közönséges, izlésök alantas, prózájuk és versük egyaránt pongyola; s mégis minden egyes soruk érdekes és becses emlék, nem *önmagánál*, hanem *bizonyosságánál* fogva: emléke a megújulás meghatározó lelkesedésének.

Míg előbb a nyomdász alig kapott munkát, most a számtalan megrendelésnek alig tudott eleget tenni; a kik pedig műveiket ki nem nyomathatták, azok kéziratilag terjesztették.

Íme a »nemzeti megújulás« kezdete: az »Új Magyarország« alapköve.

* * *

Mondhatni nincs az a köz, vagy magán nyilvános vagy családi levéltár, melyben kiadatlan költemények százával ne hevernének. S ha kutatunk a kor után, melyből származnak, azon meggyőződésre jutunk, hogy *mind* a nemzeti megújulás szüleményei. Muzeu-

* Pl. egy bibari fiú Guthy Ferenc özvegy anyja nevenapja alkalmából ír, melyben magát, »Egy a Mússakkal társalkodó és az Apollonak Aranyos Lantján csak gyengén Játszadó Pötétának« nevezi. Muzeumunkban.

munkban elhelyezett Ugray-Bölnyi levéltár gazdag pedig e tekintetben.

Mutatóul közlök egy néhányat.

Az első, egy szatirikus költemény »Deploreatio amissae libertatis« (Az elvesztettszabadság megsiratása) ezimet visel: megírásának ideje az 1772—1780 évek közé esik, igazolja ezt egyebeken kívül azon körülmény, hogy *négyes rimű alexandrinekbe* van írva, a mi pedig — miként ismeretes — 1780-ban elvültnek mondható. Tárnya: tul sablonos és prózai: ostorozza a házasséletet a garçon élet javára: rimei rosszak. Nyelve azonban szép tiszta, zengzetes és folyékony; leirő részletei sikerültek. E költemény is remekül mutatja be a »tespedés korszakának« külföldieskedő nőjét. A költemény egész terjedelmében a következő:

Deploreatio missae libertatis.

I.

*Mig nöllenségbe folytattam életem,
Szabadságnak szele táplálta szívemet,
Kótsak toll strásálta nyertes süvegemet.
Mind addig bú bánat nem érte fejemet.*

Mindenféle tziira úri fegyverekkel,
Farkas, Medve, Párduz, szép prémes bőrökkel,
Tele volt fogasom Füredi nyergekkel,
Többféle csengő bengő eszközökkel.
Bövolkodott házam gyakran musikával,
Szép egy pár Hegedű Heban vonójával,

Fogasomon függött Flauta Furujával,
Ugyan ájult szobám ezeknek hangjával.
A jó Paripából soha ki nem fogytam,
Ezt lépésre, amaz futásra tartottam,
Emezt nyergeltettem, ha parádroztam,
A mint szükségem volt, rendre változtattam.
Fekete Paripám volt Spanyol országból,
Szürke Erdélyből jött, Pej pedig Moldvából,
Arany szőrű farkut vettem egy Basától,
Többi volt az magyar lovaknak javából.
Szerszámom ezüsttel arannyal kvarva,
Vagy Ötvös munkával bogláróssan rakva,
Sok színű szírommal voltanak tarkázva,
Vagy bagariából csak tisztán tsinalva.
Czifra ezer Gombos szolgálaim valának,
Kik éjjel és nappal híven strásálanak,
Pillantásomra is ében vigyázának,
Kiért pirulása nem esett orcáznak.
Kinek kinek kard volt s Tarsoly az oldalán,
Bogláros Pantallér Lódingal az vállán,
Ezekre függesztett Karabiny a hátán,
Egy arasznyi hosszú sarkantyú Csizmáján.
Nyoltzvan réf síndóral Czifrázott ruhája,
Szírommal tarkázott bőr dohány zatskója,
Tollas vagy bokrétás kalapja s esakója,
Bizonyoságot tehet erről Nyitra tállya
Midőnn azért útra történt indulásom,
Cum comoditate volt minden járásom,
Olykor barátságért két három pajtásom
Vélem jött, hogy vigabb legyen utazásom.
A hova szállottam kedvesen is láttak,
Jó szívet víg kedvet bőven is mutattak.

ki van merítve. Valószínűleg az a terv, hogy a vád és védelem közös előterjesztést fognak tenni a bizonyítási eljárás befejezése iránt.

A mai nap eseményeiről a következő távirati értesítést kaptuk:

Páris, szept. 1. A Figaro jelentése szerint az állami törvényszéket szeptember 15-nél előbb nem hívják össze. A lapok közlése szerint a vizsgálat az összeesküvés ügyében gyorsan halad. Az Echo de Paris szerint *Fabre* vizsgálóbíró már el is készítette az első jelentést, amely az állami törvényszék tárgyalásának alapjául fog szolgálni.

Rennes, szept. 1. Az állóhelyeken levő közönséget szigorúan ellenőrzik. A rendőrök a belépéskor mindenkit megmótoznak. A tárgyalás 6 óra 35 perczkor kezdődött.

Az elnök felolvastatja azokat az információkat, amelyek Labori kívánságára és az érdekelt fél beleegyezésével Dubreuil tanuról beszereztek. Az információkból kiténik, hogy *Dubreuil soha sem volt lókereskedő és hogy igen tisztességes ember.*

Demange azt kívánja, hogy olvassák föl a coutanesi törvényszéknek Dubreuilre vonatkozó ítéletét.

Dubreuil azt válaszolja, hogy intézkedett róla, hogy a haditörvényszék megkapja ennek az ügynek az iratait. Addig is felolvassa ebben a pörben volt ellenfelének, *De Morville* grófnak a leveleit, a ki elismeréssel nyilatkozik Dubreuilről.

Demange kérdésére kijelenti Dreyfus, hogy 1887-ben megszakította Bodsonnéval való viszonyát.

Dubreuil Bodsonnak két volt komornyikjára hivatkozik, a kik a szóban forgó dátumot pontosan meghatározhatják.

Dreyfus megbotránkozik azon, hogy Bodsonnéhoz való személyes viszonyáról beszélnek. Bodsonnénál soha sem találkozott külföldiekkel és vizsgálatot kér erre a pontra nézve.

A következő tanu *Germain*, a ki lovásza volt egy mühlhauseni lókereskedőnek. Ez a tanu azt mondja, hogy 1896-ban ő készítette elő azt a lovat, amelyre Dreyfus szállt, hogy az elzászi német hadgyakorlatokra menjen.

Dreyfus azt kérdezte tőle, hogy a ló ugrik-e. Később egyszer a Boisban találkozott Dreyfussal. Egy *D'Inverville* nevű ember mondta neki, hogy ez Dreyfus hadnagy. Arra a kérdésére, hogy ráismer-e Dreyfusra, a tanu igennel felel.

Demange több kérdést intéz a tanuhoz előéletére vonatkozólag. A tanu beismeri, hogy egyszer hűtlen kezelésért 200 frank pénzbüntetésre ítélték.

Demange konstatálja, hogy *Germain* más esetekben még hat hónapi fogházra ítélték.

Germain a hozzáintézett kérdésekre kijelenti, hogy *Quesnay de Beaurepaire* nem ismeri. Azokat a tényeket, amelyek *Quesnay de Beaurepaire* előadott, jó barátok közölték vele. Együttal helyreigazítja az *Echo de Paris*-ban megjelent cikkek egyes részleteit.

Rennes, szept. 1. *Dreyfus* elismeri, hogy körülbelül 1896-ig, vagy 1887, mialatt a lyceumba, vagy a politikai iskolába járt, vagy Fontainebleauban volt, két hónapos szabadságát Mühlhausenben töltötte, de kijelenti, hogy soha sem hivatalosan, sem félhivatalosan nem volt jelen a német hadgyakorlatokon és soha sem étkezett, valamely német katonatiszttel. Valahányszor odautazott, szabadságlevelével a mühlhauseni parancsnokló tábornokhoz ment, hogy kötelességszerűen bemutatkozzék. Szavait azzal végzi, hogy kiemeli a mühlhaseni gyakorlóterület jelentéktelen voltát, minthogy ez a város csak helyőrségül szolgált. A hadgyakorlóterület a Bazel felé vezető úton van. 1886-ban sétaközben láthatott ugyan gyakorló ezredeket, de kijelenti, hogy 1886-ban vagy 1887-ben, ha sétálni ment is, soha sem étkezett német katonatisztekkel. Soha sem hívták meg és soha sem beszélt velük.

Az elnök kérdéseire azt mondja *Dreyfus*, hogy Mühlhausenben fivérei lovait használta és nem emlékszik reá, hogy *Kullmann* lovait használta volna, vagy azokon lovagolt volna ki.

Kihallgatták még *Villon Lioni* hurgyarost, aki Berlinben a *Central* hotelban hallotta, hogy német tiszték beszéltek Dreyfusról, ki hazáját eladta.

Bernheim tüzérkapitány viszont *Wallsynra* tesz kellemetlen vallomást.

Bruyere tart. tüzértiszt azt vallja, hogy a

lövészeti kézi könyv könnyen volt megszerezhető, mire *Roget* tábornok bejelenti, hogy *Bruyere* a francia hadsereget gyalázó levél kíséretében lépett ki a hadseregből. *Subert* tábornok *Dreyfus* mellett vall s felszólítja a bíróságot, hogy mentse fel *Dreyfust*, állítsa helyre az ország nyugalalmát. Több tanu után *Hartman* őrnagy a titkos tárgyaláson fontos vallomást tesz egy szerkesztőről.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **B. Dóry József arcképe.** Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg lefestette *Bihari* Sándor festőművészrel b. e. báró *Dóry* József főispán arcképét s az már hetekkel előbb megérkezett Nagyváradra. Az átvételre a törvényhatóság hivatásos és dilettáns festőkből egy bizottságot választott, amely szeptember 8-án délelőtt 10 órakor a városházán ülést tart a kép átvétele ügyében.

* **Szép adomány a női pariskolának.** *Szedlarikné* Dudinszky Anna női pariskolájának tegnap előkelő vendégei voltak. Az intézet nagy áldozattal ujonnan felállított műszervi szakosztályát meglátogatta *Schlauch* Jozefin urhölgy, *S. Casilda* nővér, a Szent Vincze-intézet főnöknőjének kíséretében. A látottak felett a vendégek teljes meglegedésüket fejezték ki s *Schlauch* Jozefin urhölgy, nemes szíve sugallatát követve, 3 drb. szöveget ajándékozott az intézetnek, hogy azokon a növendékek ingyen tanulhassanak. Ezenkívül egy szegény leány oktatásának a költségét vállalta magára. Kapcsolatosan megemlítjük s felhívjuk a közönség figyelmét arra a körülményre, hogy a város által fenntartott ingyenes helyek még nincsenek mind betöltve.

* **Szigoru reformok a vámkezelésnél.** A kövezet és vásárvám szedésére vonatkozólag *Balogh* Döme törvényhatósági tag több rend-

Ha butszni kezdtem, tovább marasztottak,
Csak az héjján voltam, kézen nem hordoztak.
Madamoisellák közt tsak ugy virágoztam,
Ezzel discurlaltam, amazt meg csókoltam,
Amarra titkosan néha pillantottam,
Valamint szerettem, úgy karaziroztam.
Mulságnak napja hogy ha rendeltetett,
Tánt és muzsikának vége nem lehetett,
Péntek Vasárnappal egyre tiszteltetett,
Ünnepnek tartottam olykor egész hetet.
Nem sok haszna vala Plebanus szavának,
Ámbár napja volt is Hamvazó Szerdának,
Voná mégis javát a cigány notának,
Kiki csak azt mondá (Levai) Musikának.
Messzire távozott tőlem szomorúság,
Csak másoktól hallám, hogy van nyomorúság,
Másfelé célozott, nálam az Hiuság,
Direktora lévén a kényes szabadság.
Szántásra vetésre nem is iparkodtam,
E helyett játékról inkább gondolkodtam,
Vigadni, mulatni jónak állítottam,
Hogy mindig ugy leszen dolgom, azt tartottam.

II.

Nem tudtam én akkor, mi legyen az éhség,
Távol volt házamtul mindennemű szükség,
Tudván erszényemben, hogy vagyok re-
[ménység,
Közel sem mert jönni hozzám a szegénység.
De bepraktikálta magát alattomba,
Uralkodik immár egész udvaromba.

*Miotta feleség jár az kamarámba,
Azólta szegénység terjed az házamba.*

Hegedűmet immár fogasról lövette,
Flautát Furujával pad alá vetette,
Szoknyáját, Fátyolát oda függesztette,
Sok díb-dáb csuháját rendre helyeztette.
Edjik sarkantyúját letörte esizmámnak,
Az egész szerszámát ki vette pipámnak,
Mondván nem szenvedni füstjét a dohánynak,
Ott kinn dohányozni kell, mint a kutyának.

Az midőn harmadik bőriben alig fér
Fogát esikorgatja, mérgében ugyan sir,
A szegény tselédem motzanni sem mér,
Sőt magam is olykor attól félek, meg vér.

Véghetetlen hosszú a Praetensiója,
Hól tisztá lisztje nincs, hol pedig borsója,
El költ fűszer számba, el fogyott a sója,
Most fazeka törött, elveszett korsója.

Lisztet havítani (sic!) nints elég teknője,
Levetskét főzetne, nincsen serpenyője,
Sír kissebik gyermek nem jó a böltsője,
A nagyobbak pedig rossz a czipellője,

Lenét parantsolja s kenderét tilolni,
Már fátyolt, czipellőt, csipkét vásárlani,
A menkö sem tudná mind elő számlálni,
Miket a Madame szokott praetendálni.

Nints pénzem, nem merem magamat menteni,
Akár bőrom alól fogom ki metzeni,
Vagy más jámboroktól per furtum szerezni
Praetensiójának mégis meg kell lenni.

Mert ha nem tselekszem lésem mit szenvednem,
Az alsó d . . . jät fordítja ellenem.

Sok »koldús gazembert« kellek elnyelnem
Mintha nem is tudnám békével fülelnem.
Ellől kerül amaz hires História,
Hogy ich—gnad nemzetes régi familia,
Nem volt disznópásztor semmi atyafia,
Valamintha volna Mária Terézia.
Beezeg rá akadtam most az oskolára,
Mint az Muskátéros eb harmintzadjára,
Úgy rá szoktam immár sok cifra notára,
Hogy bizvást mehetek fiók istrására.

III.

Kelepcében esett kényes Ifjuságom,
Búbánatra fordult örömöm; vigságom,
Elveszett vig kedvem, el mult nyájasságom.
Mert rabságban esett régi szabadságom.

Meg ritkult a száma karmasin esizmámnak,
Lekopott krepinnye (sic!) Parádés ruhámnak,
Ekképpen kell járnai a jó Paripámnak,
Nints már betsülete Gavallérságomnak.

Hervad Kótsak tollam, le függ süveg mellől,
Koplat jó lovam is, alig hogy fel nem dől,
Nem fénylik fegyverem, pókhálóban merül,
Jaj be szép hasznom van a Feleségemről.

Lekopott már szőre szép Párduzt bőromnek,
Csákkóim, Czafrangim pad alatt hevernek,
Le törött kúpája Füredi nyergemnek,
Czifra Pisztolylimban palaskák teremnek.

Az egész életem siralomra fordult,
Edjik nyomorúság a másakra tódult,
Keserves sorsomon könyvem ugyan esordul,

beli visszaélésről adott be panaszt a polgármesterhez. A vámszedést ellenőrző bizottság határozata értelmében az összes iratokat átteszik az ügyészséghez vizsgálat végett. Dr. *Bulyovszky* József polgármester különben nagy erélyvel akarja elejét venni a vámkezelés elleni panaszoknak. A volt vámmellenőr feljelentését szintén áttette a kir. ügyészséghez; négy vámközveget megbüntettet s egy 31. szakaszból álló szabályzatot állítottatott össze a vámszabályzat kiegészítésére. Együttal átírt Biharvármegye alispáni hivatalához, kérve, hogy az összes községekben hirdettesse ki, miszerint a városba bejövők a vámjegyeket tartsák meg; ha dátum nincs rajtuk, vagy az nem megfelelő, ne fogadják el, mert különben újra meg kell a vámot fizetni. A vámkezelésre, hogy a díjakat ellenőrizhessék, a rendőröket is betanítják. Szóval radikális reformokat hoznak be a vámkezelésnél.

* **Gyilkos erdőőr.** Mezőtelegdi levelezőnk írja, hogy tegnap f. hó 1-én d. u. a koresma udvarán *Nyegrucz* Péter borosteleki lakos erdőőrt *Szimucz* Juon erdőőr izsopallagi lakos szíven szurt s azonnal meghalt. A gyilkos dulakodás közben háromszor döfött késével áldozata felé s mind a három talált. Mikor már áldozatával végzett, a kerteken át megugrott. Erre valóságos hajszát rendeztek utána *Resch* csendőrőrmesterrel az élükön s végre mikor elfáradt a kerítések átugrásában, egy eldugott helyen ráakadtak. Akkor is a kezében szorongatta félelmében a véres fanyelű bicsakot. A tettesnek, mint levelezőnk írja, nem ez az egyedüli ilyen tette. Pár éve, hogy kijött a fegyházból, mert dühében egy béres gyermeket lőtt agyon. A tettes az elfogatás alkalmával a részegségét hozta föl indokul. A meggyilkolt teljesen vagyontalan özvegyet és 4 gyermeket hagyott hátra.

* **Kórház előtt.** Kórház előtt megállott egy kis rozzant parasztszekér. A mint egyet dőczenve megállott, a kocsis mellől egy öreg anyóka szállott le nagy igyekezettel s szinte futva ment be a portáshoz jelenteni, hogy beteg érkezett. Azután feltakarta a szekérről a poros terítőt. Piros csikos párnák között egy halvány arcú, beesett szemű suhancz feküdt, csaknem élettelenül.

— A doktor urnak szeretnénk megmutatni, ha tudna szegényen segíteni, — szól az

Olykor az elmém is tsuda meg nem bódult.
Jobb lett vol . . . (kiszakadt) . . . szabadságban
Elbujdosnom éppen alsó Indiában,
Csontomat le tennem a szép szabadságban,
Mint ennyit nyomorognom így a Házasságban.
Mert vajmi keserves illyeket szenvedni,
Egy hitván Asszonynak kedvéért epedni,
Az ő kegye mellett így megöregedni,
Talán jobb lett volna dísznókat őrzeni.
De mi hasznom, el mult dologról beszélni,
Mikor boldogságot nem lehet reményleni,
Azért szabadságot akkor kell betsülni,
Midőn házasságot el lehet kerülni.
Requiem aeternam azért szabadságom,
Nyugodjék békével megholt nyájasságom,
Vale! jó éjszakát! édes ifjúságom,
— — — — — kedves pajtáságom.

*Azért Felesége, hogy ha van is kinek,
Jobb lesz ha eladja aztal valakinek,
Hogy ha pedig pénzen nem kelne senkinek,
Ingyen is adhatja bizvást akárkinek.*

* * *

Mondék amit mondék, mások példájára,
Hogy kiki vigyázzon jövődjé sorsára,
Valaha ne jusson velem egy nótára.
Boldog a ki vigyázz más ember kárára.
Verseimet pedig, hogyha boldonság, lak
Tartaná valaki és nem valóságnak,
Próbálja meg dolgát a Szent-Házasságnak,
Nem fogja mondani ezt históriának.

öreg anyóka a sujtásos kapushoz. Most azonban egy kis baj keletkezett a kapus és az öreg asszony közt, melyet sem az utcaseprő, sem a sarokról odajött köszörüs nem tudtak elintézni. A kapus be akarta szállítani a beteget, az öreg anyóka azonban éppen ezt nem akarta. Hiába bizonyította a kapus, hogy milyen jó helye lesz a fiúnak oda bent, ápolni fogják, orvossággal ellátják, szóval »nem lesz semmi baja.« Hanem az öreg csak nemet intet. A résztvevő utcaseprő más hurokat kezdett pengetni.

— Hiszen ha szegények — ugymond — nem kerül maguknak egy krajezárjába sem, mindent megfizet a község.

— Csak mi szeretnénk ápolni a fiunkat, — fakadt ki végre az öreg anyóka sirva s vége szakadt a kapacitálásnak. A nehéz beteg pedig felnyitotta szemeit s hálás pillantást vetett a föléje hajoló édes anyára.

* **Áthelyezés a honvédséghez.** Király Ő Felsege *Farniok* Lajos főhadnagyot a 37. József-ezredtől a magyar kir. honvédség tényleges állományába helyezte át.

* **A női kereskedelmi tanfolyam engedélyezve.** A női kereskedelmi tanfolyam Nagyváradon eddig igen szép eredménnyel működött. A miniszter most nem akart a vidéken ilyen tanfolyamokat engedélyezni. *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő kellek megokolt felterjesztést intézett a kultuszminiszterhez, a melyben kifejtette egy ily tanfolyamnak a szükségét Nagyváradon. A felterjesztésnek meg is lett az eredménye; a miniszter tegnap távirati uton engedélyezte a női kereskedelmi tanfolyam felállítását Nagyváradon. A beiratások a rendes helyen: Korona-utcán özv. *Rechné-Bauer* Zsófia igazgatónőnél eszközölhetők.

* **Egy ötven éves színész jubileuma.** A régi debreczen-nagyvárad színtársulat egyik kiváló művésze, a Nagyváradon közszeretnek örvendett *Boránd* György most üli Debreczenben 50 éves színészi jubileumát. A régi időkben, az akkori sanyaru művészi viszonyok között küzdött ő is a többiekkel, a magyar nyelv és magyar nemzeti érzelmek terjesztésében. Most már kidől a küzdők sorából. A debreczeni Margit-fürdőben a műkedvelők jubileumi díszelőadást rendeznek a tiszteletére.

* **Járványok a megyében.** Az elmúlt augusztus hó második felében, 15-től 31-ig Bihar megyében a járványos betegségek csekély számmal fordultak elő, csupán a vörheny lépett fel nagyobb számmal. A megyei főorvos kimutatása szerint a félhónap alatt difteritisz 1 régebbi és 13 új betegedéssel szerepel, meghalt 7. — Vörheny volt 27 régi beteg s a félhónap alatt 70 újabb betegedés, meghalt 20. — Kanyaró 8 régi és 3 új betegedés, hőkhurut 5 új betegedés. — Vérhas 3 régi, 4 új. Hasi-hagymáz 9 régi, 2 új betegedés fordult elő; ez utóbbi betegségekben meghalt 1 egyén.

* **Áthelyezett tanító.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Horváth* János esküllői tanítót a csohalyi állami elemi iskolához helyezte át.

* **A város ösztöndíjas helyei.** A bihari-örségi vinczellér-képezdénél Nagyvárad városának két ösztöndíjas hely üresedett meg. Ezeket a helyeket dr. *Bulyovszky* József polgármester *Vass* Ferencz és *Helegda* János ifjaknak engedélyezte.

* **Szerütöz Uj-Palotán.** Augusztus hó 30-án *Uj-Palota* község szerűjén eddig ismeretlen okból kigyult egy szalmakazal. Elégett mintegy 30 szalma- és törekkazal. Ezer szerencse, hogy a szél még idejében megfordult s a szalmakazlak közvetlen közelében levő buzasztagok, számszerint mintegy 60, a község termésének több mint fele, tüzet nem fogott és

igy a község alig felszámítható veszteségtől megszabadult. Sőt maga a község is veszélyben forgott, amennyiben egy hevesebb északi szél, aminő a tűz kezdetén fújt, a nem messze fekvő lakházakra is üszköt szórhatott volna. A tűz színhelyére *Ferencz* József braganzai herceg és *Keglevich* gróf is elösiettek, kik az ó-palotai határban vadásztak. A szerencsésen megmenekült lakók egyedül az ezek urának tulajdonítják a szinte csodaszámúba menő szabadulást.

* **A huszár önkéntesek nagy napja.** Most folynak a nagy gyakorlatok, amelyeknél a huszár önkénteseknek is kijut a melegből. A hónap második felében ismét meleg napok lesz az önkénteseknek. A vizsgálatot szeptember 20-ra tűzték ki. Ekkor tudják meg, kinek varják fel újévkor az arany csillagot.

* **Batthyány Lajos olvasója.** Ritka szabadságharcai emlék birtokába jött *Szentkláray* Jenő dr. csanádgyházmegyei apátkanonok, a híres historikus. Ugyanis a napokban látogatást tett *Vécsey* Károlynénál, az aradi vértanu özvegyénél, a ki Temesvárott lakik. A grófnő elmondott ez alkalommal egyet-mást a szabadságharcról, férjéről, a családi sirboltról s végre Batthyányi Lajos grófról beszélt sokat, azután felkelt helyéről, előhozott egy kis csomagot és azt a vendégnek következő szavakkal adta át:

— Kanonok ur, én már öreg asszony vagyok, a sir szélén állok, ezt az ereklyét ötven éven át megőriztem, hogy el ne kallódjon, önnek adom át, őrizze tovább.

A kanonok felbontotta a csomagot és abból egy vörös gránát szemű olvasó bukkant elő, a melyen a feszület gyöngyházból volt.

Azután így folytatta a grófnő:
— Ezt az olvasót gróf *Batthyányi* Lajos miniszterelnök utolsó útján a kivégzésnél is használta; férjemnek és nekem is kedves jó barátja, szóbeli végrendeletében nekem hagyta az olvasót emlékül és azt halála után kézbesített nekem. Nyugodt vagyok, hogy azt kanonok ur kezeibe letehettem, őrizze meg jól, erre kérem.

Dr. *Szentkláray* köszönetet mondott az adományért és hálásan megígérte a vértanu özvegyének, hogy haláláig gondozni fogja az ereklyét és későbbi megőrzéséről majd rendelkezni fog.

* **A lángoló Száva.** Érzékeny veszteség érte a multkor Eggenhofer József budapesti gőzhajózási vállalkozót. Két uszályhajója pusztult el a Száva folyó bosnyák partján, Sirkovács mellett. A két hajó kalcium-carbiddal volt megrakodva s egy szerencsétlen összeütközés következtében viz tódult a fenékre. A víz folytán acetilingáz fejlődött a kalcium-carbiddból s a gáz felrobbant. Az első robbanásnak három halottja volt. Azóta már két hét telt el, de a hajók még mindig égnek, szakadatlan robbanás hallatszik ki belőlük s a Száva esténként pompás látványosságot nyújt lobogó tűzével. A két hajóban 80 ezer forint értékű carbid volt.

* **Talált régi pénzek.** Mikola szatmár-megyei községben Klein Béni gazdálkodó udvarán kutat ásott. Már jó mélyen ástak, mikor az ásó egy kemény tárgyban megakadt. A kődarabnak vélt tárgyat félredobták, azonban a mikor a földre esett, gyenge csengő hang ütötte meg a munkások fülét. Erre figyelmesekké lettek s közelebből megvizsgálván a tárgyat látták, hogy egy kőpersely. A perselyt feltörték és nagy álmélkodásukra 200 drb régi ezüstpénzt találtak benne. Klein a talált pénzt a szatmári szolgabírói hivatalhoz küldte be, a hol megállapították, hogy 1600 és 1700-ból való magyar pénzek.

* **Egy magyar urinő tragédiája Bécsben.** Egy budapesti kir. törvényszéki jegyző felesége néhány nap előtt fiával Bécsbe rándult szórakozni. A Kärnthneringgen levő Grand Hotelbe szállottak, megnézegették a császárváros nevezetességeit s ellátogattak az ismerősökhöz. A szép, életerős, egészséges asszony, a kinek

azelőtt ugyszólván semmi baja sem volt, a minap megőrült. A szálloda számlái váratlanul és tetemesen megnyultak, az azelőtti 10—15 frtos napi kiadásokból 60—70 frtosak lettek, a szállodának természetesen öröme, de annál nagyobb meglepetésére az anyját kísérő fiúnak, a ki szomorúan tapasztalta, hogy egy-két nap alatt édes anyjának körülbelül ezer forint értékű ékszere is zálogházba vándorolt. Erről itthon mit sem tudtak és D. Elemér sem tudta magyarozatát lelteni ennek a dolognak. Egy reggel a szép asszony kuszált hajjal s feldult ábrázattal lerohant a népes utcára s nagy csődületet támasztott maga körül. Az emberek rögtön tisztában voltak a szegény asszony állapotával. Megjelentek a rendőrök és a mentők is, a kik a szerencsétlen asszonyt a rendőrségre s onnan a kórházba vitték.

*** Fel se venné.**

Tanító: No Gyuri fiam éreztél te már ilyen erős rázást, mint a hogy ez a villamos gép meg-rázott?

Gyuri: Ha az apám csak úgy rázna meg, föl se venném!

*** Fényképésznel.**

Paraszt: Kérem a feleségem arcképét.

Fényképész: Itt van! Jó a kép?

Paraszt: A kép elég jó volna, de még sem olyan, mint az eleven feleségem.

Fényképész: Miért?

Paraszt: Mert mikor az elevenet a kezembe veszem, úgy ordít, hogy a fél falu házamhoz gyül.

*** Egy Manlicher-golyó pusztítása.** A Manlicher-golyó véletlen elsülése folytán halállal végződő eset történt nem régen Podhörtzban, egy prágai kiránduló helyen. Egy csendőrnek az ottani fogadó szobájában véletlenül elsült a Manlicher-puskája. A golyó átfurta az ajtót, azután a verandán muzsikáló zenekar közé süvöltött s egy trombitást megölt, egy klarinétosnak elszakította a hangszerén nyugvó mutatóujját, keresztül hatolt a karmester jobb karjának alsószárán, majd egy fában megállt. A trombitásnak a hátán ment be a golyó s összeroncsolta a szívéét és a tüdejét. Még egy másik zenész is szenvedett könnyű sérülést a klarinét egy lepattant darabja a szemébe furódott. Ebből az esetből elképzelhető, hogy háboruban milyen óriási pusztítást tehet a Manlicher-puska.

Megállj német, majd megbánod.

Emiatta a nóta miatt tegnap este a József-köruti Connerce-kávéházban takaros kis verekedés volt. Rác Laczi, aki a híres Rác Pali 36-ik fiának is mondatik, 3000 frt előleget szedett föl Káldor Zsigmond kávéstól, részletekint, folytonos zálogházi zavarok rendezésére. Mivelhogy ő ékszerek nélkül nem tud bandát dirigálni. Tegnap a kávé maga váltotta ki az ékszereket s mikor a zenekar játszani kezdett, a primást, Rác Laczit külön asztalhoz ültette, lerakta elébe a kiváltott drágaságokat. Rác Laczi éppen föl akarta szedni, mikor odalépett a végrehajtó és lefoglalta az egész holmit.

— Már most legalább nem csapod be többet Laczi és nem kérsz több előleget a kiváltásra — vigasztalta a kávé — ugys negyedfélezer forint már az előleged.

Rác Laczi a vendégek közzé vágta az ezer forintos ermonai hegedűt (amelyet egy másik kávé foglaltatott le) és a hegedű száz darabra törött. Azután elkezdte hol a vendégeket, hol a kávést magasztalni különféle le nem írható szavakkal. Káldor, a kávé csak hallgatott. Erre Rác Laczi kivette a másodprimás kezéből a hegedűt, oda állott a kávé elé és hegedűkísérettel elkezdte dalolni:

Megállj német majd megbánod,
Hogy az magyart exequálad.

— Hát ki az a német, Laczi? — pattogott a kávé.

— Hát te! — volt a felelet s a következő pillanatban rettenetes pofoncsapás hallatszott. A dühbe jött kávé elkezdte verni Rác Pali harminczhatodik fiát.

— Hogy mered te azt mondani, hogy én német vagyok, mi?

A verekedésnek a rendőrség vetett véget, amely Rác Laczit bandástól együtt kivezényelte a kávéházból. A revolúció hírére oda jött egy sereg más cigány is és Rác Laczi távozásával Csóka József hírneves cigányprimás rögtön megegyezett az örökségen, már most ő muzsikál Rác Laczi helyett.

EGYESÜLETEK.

Az orvosszövetség gyűlése. Az országos orvosszövetség nagyváradi fiókjának összes tagjait és a biharmegyei szövetség kiküldött tagjait van szerencsém a f. hó 3-án d. u. 1/5 órakor az orvos-egylet helyiségében a kongresszus ügyében tartandó gyűlésre tisztelettel meghívni. Nagyvárad, 1899. szept. 1-én. Dr. Grósz Menyhért, titkár.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Dr. *Marinescu Athanas.*

1412 Nagy Lidia — Biró Mihály — helybenhagyva.

1413 Varga Ferencz — Varga Etelka — részben megváltoztatva.

1416 Horváth Antal — Bartha Ilona — föloldva.

1454 Horváth Géza — Babocsai Erzsébet — helybenhagyva.

2081 Bartha Elemér — Oznic Anna — helybenhagyva.

2183 Borbély Juliánna — Raduly Péter — részben megváltoztatva.

2151 Boda István — Jenei Teréz — helybenhagyva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

1927 Toma Irina — Bulza Tódor s. t. — helybenhagyva.

1867 Csorvási róm. kath. egyház — özv. Terhanyi Jánosné — részben megváltoztatva.

2300 Békés m. t. ügyésze — Szalai Eszter — föloldva.

2157 Bohos György — Szakáll György — visszautasítva.

2160 Buzáth István s. t. — S. Dirbán Ede — helybenhagyva.

2192 Singer Gyula — Fischer Márton — helybenhagyva.

2292 Özv. Kovács Istvánné — özv. Jámbor Mihályné — helybenhagyva.

2289 Marosán János — Papp János s. t. — helybenhagyva.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

906 Papp László s. t. tulajdonjog bejegyzés — helybenhagyva.

950 Takács László s. t. tulajdonjog bejegyzés — rendelet.

976 Kir. kincstár s. t. — Laza Lina — helybenhagyva.

1015 Kir. kincstár — Topai Virág — rendelet.

1049 Burta Pável — Thury Ignác — helybenhagyva.

1050 Birta Péter feljegyzés törlés iránt — megváltoztatva.

1054 Kir. kincstár s. t. — Bozgan Juon — részben megváltoztatva.

TANUGY.

A női kereskedelmi tanfolyam megnyitása.

A Nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter ur 66973. sz. a. kelt rendelettel kegyesen megengedte, hogy a női kereskedelmi tanfolyam az 1899—1900. tanévre újra felállíttassék.

Ebből kifolyólag van szerencsém az érdekelteket és gyámokat értesíteni, hogy a női keresk. tanfolyamba a beiratások f. é. szeptember hó 7-től 14-ig mindennap délelőtt 10—12-ig, délután 4—6-ig az iskola helyiségében (Korona-utca, a polg. leányiskola) eszközöltetnek.

Felvétetnek olyan növendékek, kik a 14. életévet betöltötték, a 4. polgári osztályt legalább jó sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgálaton igazolják képességüket.

Tandij egész évre 100 korona, melynek fele a beiratásnál, másik fele február hó első felében lefizetendő, kívánatra 10 koronás havi részletekben is fizethető.

Beiratási díj 4 korona.

Féltandijmentességre csak olyan növendékek tarthatnak számot, kik szegénységi bizonyítvány felmutatása mellett az első félévet legalább jó eredménnyel végzik.

Írásbeli vagy szóbeli megkeresésekre szivesen ad bővebb felvilágosítást

Nagyváradon, 1899. szeptember 1.

özv. *Rechné Bauer Zsófia,*
igazgatónő.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Faust*, (opera.)
d. u. *Bányarém.*
Vasárnap: este: *A gésák.*

Szerelem bolondjai.

Ijesztően üres ház mellett játszották tegnap este a hézagpótlóul szolgáló Szerelem bolondjai című ócskaságot és még ez a kis közönség sem érdeklődött az előadás iránt, hanem más módon keresett magának szórakozást, pl. az egymással való beszélgetésben, vagy hangos nevetésben. Passi Paulát *Bajor Riza* játszotta, kinek oly kevés jut ki abból, játéka azonban meglehetősen sok modorosságot mutatott még ezuttal is, ellenben nélkülözte a következeteséget és kevéssén a művészi alakításra való törekvést. Játéka ezért nem keltett mi hatást sem. A szereplők közül *Vendrei* Ferencz (Guibert Jakab) vált ki találó játékaival, továbbá *Hatala* Györgyike (Marie) ki ezuttal is fényesen igazolta tehetségét és hivatását a színpadra, *Kassai* Károly, *Horváth* Paula (Menioles), *Miklósi* Ilona (Helena), *Tompa* Kálmán, jók voltak.

Faust — Gounod halhatatlan örökszép zenéjű operája — kerül ma szombaton színpadra. Az operát teljesen új betanulással adják s tehetségük legjavával igyekeznek nehéz, — de hálás — feladatuknak megfelelni az énekesek, kik *Mezei* kivételével valamennyien először éneklék szerepeiket. Az előadásban részt vesznek *Korányi* Frida, *Turchányi* Olga, *Wlassák* Vilma, *Fehér*, *Mányai* és *Mezei*.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes. 90

Leó megragadta anyjának mindkét kezét és megcsókolta.

— Nagyon jó vagy, édes anyám! Nem is tudtam volna elviselni, hogy téged elveszítsek.

— Jó vagyok? talán tulságosan jól! — viszonzá majdnem bosszusa. De ha engeded is, a legutolsó pillanatig reménykedni fogok, hogy nem maradsz meg borzasztó elhatározásod mellett.

— Szegény, öreg anyám! Ha vigasztal a gondolat, biztasd magadat vele; de én nem titkolom előtted, hogy ez irányban nem sokat remélhetsz, ha csak Mari vissza nem utasít engem.

— Bolond lenne, vagy határtalanul önzetlen.

— Önzetlenek, mindenestre önzetlen; de oly áldozatot, mely őt is, engem is boldogtalanná tenne, nem fogadnék el tőle. De he akarom neked bizonyítani, hogy nem hamarkodom el a dolgot. Elutazom anélkül, hogy Marival beszélnék és pedig még ma. Csak neked egyedül neked, hozom ezt áldozatot; meg akarom látni, minő hatással lesz a hosszabb válás. Már Eggendorfon igen megszerettem Marit, de csak itt jöttem tisztába érzelmeimmel. Most több hónapig távol leszek; annyi idő elég lesz a magam megvizsgálására.

Az anya sirva fakadt.

— Hogyne bosszankodjam a leányra, ha mindjárt avval kezdi, hogy hosszú időre elválaszt fiamtól és később a legnagyobb áldozatába fog kerülni!

— Anyám! — kérte őt nyájasan. Légy barátságos hozzá, légy hozzá jó, mint eddig voltál; hiszen ő nem tud az egészről semmit. Amivel neki kedveskedel, ezerszer inkább megköszönöm, mint ha nekem tennéd. Kérlek, Róának egy szót se szólj. Ő nem tudna hallgatni. Mari czélzásából megértene. És a mint én őt ismerem, azonnal elhagyná a házat és kimenne a szükségbe és nyomorúságba. Kiméjj meg édes anyám ettől a keserűségtől!

A grófné megigérte, a mit fia kívánt; Leó elulazott, de a szegény öreg igen kellemetlenül érezte magát. Igéretéhez képest iparkodott a leánynyal barátságosan bánni, de eddig tanusított anyai jóakarásával ellentétben, bizonyos tartózkodás és hidegség volt észrevehető viselkedésén. Rodenau kisasszony persze mindjárt észrevette a változást és aggódva kérde, vajjon mivel adhatott erre okot? Ő nem lépte át állása határát, ő neki csak nem lehetett felróni, hogy Leó gróf néha nagyobb figyelmet tanusított iránta, mintsem szerény állása azt kívánta! Ő hidegen bánt vele és megértette, hogy különös figyelmét sértés számba veszi. Ő mennyire fájt mindez neki! Talán még a házból is távoznia kell! Fontolgatta mihez fogjon? De egyedül állt a nagy világban, sem rokonai, sem barátai nem voltak. Belső küzdelmei nem egy keserű órát okoztak neki. És különös! a jóságos grófné sohasem volt hidegebb és ingerlékenyebb, mint ha a leány szemeit kisirva látta. Ifjú korának iszonyu napjai látszottak újra visszatérni! Egész hitére és Istenben vetett minden bizodalma volt szüksége, hogy bátorságát el ne veszítse.

Igy telt néhány nap. A grófné levelet kapott fiától, melyben hosszan leírta brüsszeli élményeit. Egy részletet anyai büszkeségből felolvasolt Róának és Marinak. Részletes tudósítás volt ez a brüsszeli szociálpolitikai nagygyűlésről, melyen fia is résztvett. Róza alig tudta rejtegetni folytonos ásitását, Mari őszinte érdeklődéssel hallgatta. A grófnét Róza közönbössége csak úgy bosszantotta, mint Mari igaz érdeklődése; annál is inkább, mert a levél előbbi részlete, mely a leendő menyasszonyra vonatkozott, amugy is fölingerelte már. Ah, csak fölcserélhetne volna a két leány nevét! Miért is voltak egyidőben a házban, hogy Leó önkéntelenül is összehasonlítja őket? Fellángoló ingerültségében gúnyos megjegyzéseket tett a tudományosságával való kacézkodásra. mire most

már nincs is szükség, minthogy Leó távol van! Mari összerement; nem felelt, de azimént még derült arca hirtelen komolylyá vált, barna szemei sajátságosan tekintettek a grófnéra. Volt valami bennök a halálra üldözött vad tehetetlen nyomorúságának kifejezéséből. Az öreg hölgy kezdte bánni hirtelen fellángolását, mert a nemes lelkületnek semmi sem fáj jobban, mint ha kicsinyes szeretetlenségről kénytelen magát vádolni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

József főherceg Szegeden.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) József főherceg a szegedi országos mezőgazdasági kiállítás fővédnöke, szombat délután 6 órakor érkezik Szegedre.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök vasárnap néhány napra Bécsbe utazik.

A turfszenvedély áldozata.

Budapest, szept. 1. (Saj. tud. táv.) Zenovics Béla kassai születésű hivatalnok a leszámítoló banknál hamis chekekkel ötvenezer frtot sikkasztott a banktól. A letartóztatás alkalmával bevallotta, hogy a turfszenvedély elragadta a pénzt a turfon játszotta el egy krajczárig. Zenovics előkelő kassai családból származik, atyja kassai kir. táblalabíró. A leszámítoló banknál már 5 év óta működik.

Chumetzki br. Rátóton.

Budapest, szept. 1. (Saj. tud. táv.) Chumetzki br., ki hir szerint a Felső által azzal van megbizva, hogy az ellenzéki pártok kibékítésével az osztrák delegáció megválasztassék, tegnap Rátótra érkezett Széll Kálmán miniszterelnökhöz. Ezen körülményt azzal hozták kapcsolatba, hogy Chumetzki br. lesz Thun gróf utóda.

Magyar leszek!

Budapest, szept. 1. (Saj. tud. táv.) Matyosits András szerbiai tüzérkapitányt kormánya Kassára küldte az ott folyó gyakorlatok tanulmányozása végett. A szerb kapitánynak megtetszhetett a magyar katonai élet, mert a hadgyakorlatok után levelet írt a szerb hadügyminiszternek, hogy most már magyarnak érzi magát s belép a honvédségbe.

A csehországi hadgyakorlatok.

Reichstadt, szept. 1. Ő felsége kíséretével és a hadgyakorlatok fővezetőségével reggel 8 óra 15 perczkor kilovagolt a gyakorlótérre és Schwojka felé tartott. Az idő boros.

A szultán trónraléptének évfordulója.

Konstantinápoly, szept. 1. A montenegrói fejedelmi pár este 8 órakor, a szultán trónraléptének évfordulója öröme rendezett kivilágítás alatt érkezett ide. A fejedelmi párt programmszerűen fogadták. Az orosz nagykövetség drago-mánjai is megjelentek üdvözlésére. A fejedelmi pár a Jildiz-kioszkban meg-

látogatta a szultánt, a ki a látogatást a Szeraszkin-kioszkban viszonzta. Az Emirghián-palotában a fejedelmi pár a montenegrói kolóniát fogadta. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

Pretória, szept. 1. A transzváli kormány az angol kormányhoz intézett legutóbbi jegyzékében kijelentette, hogy ha Anglia elfogadja ellenjavaslatait, feloszlatták a törvényhozást és az új törvényt az új választások után néhány hét alatt életbeléptetik. A kormány ezzel el akarja háritani Transzválról a háborút, a melynek nagyon súlyos következményei volnának. A kormány egyszersmind azt a nézetét fejezi ki, hogy az a rendelkezés, a melynek értelmében hét esztendei ott lakás szükséges a választójog megszerzéséhez, teljesen megfelel az új polgárok szükségletének. (Magyar Táv. Ir.)

A montenegrói fejedelem Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szept. 1. Csak most tudódott ki, mi volt az oka annak, hogy a montenegrói fejedelmi pár tovább időzött a Dardanellákban. Az Iszmen hajó a Beszika-öböl előtt hajótörést szenvedett, a miért is tegnap délben az Izzedin yachtot küldték ki a vendégekért. A kérés okát eddig titkolták. Az Iszment azóta kiszabadították. (Magy. Táv. Ir.)

Pénzügyek.

Washington, szept. 1. Az államkincstár bevételei augusztus havában 49,978,137 dollárra, kiadásai pedig 45,518,000 dollárra rugtak.

Buenos-Ayres, szept. 1. A kormány törvényjavaslatot terjesztett a kongresszus elé, a mely szerint egy papir-piászter 44 arany-centavort ér.

Vegyes hírek.

Páris, szept. 1. A rendőrfőnök rendeletére a párisi értéktőzsdén szeptember hónap minden szombatján délután 1 óra 30 perczkor lesz a hivatalos zárlat.

Pétervár, szept. 1. Alexejev altengernagyot, a fekete-tengeri hajóhadosztály parancsnokát a vangtungi csapatok és a csöndes oceáni haditengerészet főparancsnokává nevezték ki.

Oporto, szept. 1. A kereskedő-egyesület választmánya elhatározta, hogy a királyhoz és a kormányzóhoz feliratot intéz, a melyben választ kér előterjesztéseire. Tegnap délután gyűlést akartak tartani a kereskedők, de a hatóság megtiltotta. Mikor a kereskedő-egyesület elnöke a kormányzó rendeletét a gyűlésen fölolvasta, a nagy néptömeg zajosan tiltakozott a tilalom ellen. A zajongó tömeget a csendőrség oszlatta szét, miközben néhány embert le is tartóztattak. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Könyv a pincze-szövetkezetekről. A földmivelésügyi miniszter nagy akciózt fejt ki a bortermelők érdekében s erre egyik leghatalmasabb eszköznek tartja a pincze-szövetkezeteket. Ezekről a szövetkezetekről most Zi-

gány Zoltán felső keresk. iskolai tanár és Baross Károly, a »Borászati Lapok« szerkesztője érdekes füzetet adtak ki, amely kellő tájékoztatást nyújt a szövetkezetek célja, szervezés és működéséről. A miniszter a füzetből száz-száz példányt küldött szétosztás végett Nagyvárad városához és Biharmegyéhez.

Sorsolás. Az egyházi műemlék nyere-mény kölesön sorsjegyek 29-ik húzása ma délelőtt ment végbe a kongrua-bizottság ülésében. Elsőben is a törlesztési huzást eszközölték s a kihuzott 32 sorozatszám összes nyerőszámait 6 frtjával fogják beváltani. A törlesztési huzás eredménye: 113, 246, 428, 689, 838, 1961, 2303, 2810, 3727, 3836, 4113, 5346, 5368, 5498, 5636, 5818, 5882, 6127, 6389, 6458, 6528, 6590, 6779, 6879, 6971, 7163, 7471, 7907, 7925, 7929 és 7993.

A nyere-ményhúzásban a főnyereményt, 10,000 frtot nyerte: 4924—20; ezer forintot: 7769—57; ötszáz-ötszáz forintot: 7654—37, 5920—16 és 1441—16; száz-száz frtot: 6305—92, 7707—26, 7210—20, 2558—54, 957—85, 664—18, 4269—17, 5970—83, 3266—5, 7127—91, 7299—15, 3400—93 és 1842—43. Kihuztak ezenkívül 25 drb. 50 frtos és 50 drb. 25 frtos nyere-ményt.

Mire ügyeljünk a sör-árpa termelésénél? Hogy a sörgyárosok a gyártásnál felhasználandó árpa kvalitása iránt különös igényeket támasztanak, azt minden gazda igen jól tudja: de nem ismerik sokan azon körülményeket, amelyek figyelembevételénél a sör-árpa előállítását befolyásolni lehet s azon kelleket, melyekkel egy jó sör-árpanak felruházza kell lennie. Épen ezen okból most, hogy az árpatermelés ez ideig eredménye piacra lesz dobva, időszerűnek tartjuk e tárgyban néhány sort közölni.

Lássuk először azon kívánalmakat, melyek a sörgyárosok részéről merülnek fel: Megkívánják ők, hogy a sör-árpa egyenletes szép fehér színű legyen; de ha megkérdeznék őket, hogy miért? azt hisszük e kérdésre a felelettel adó-sak maradnának. A színbeli egyenletességet még elfogadhatónak találják, de teljesen megfejtetlen előttük ez, hogy mi okból adnak a fehérnek előnyt akkor, midőn abból a belső struktúrára következtetést vonni nem lehet. Hiszen nem egyszer fordul elő az az eset, hogy egy egyenletes sárga színű árpa quantum sokkal jobb sörlelnek való árpát szolgáltat, mint egy ugyanoly quantum fehér színű árpa, a szerint, amint az érésnek különböző stádiumához arattatott. A földolog az, hogy az aratás idejét helyesen találjuk el, vagyis akkor szedjük le lábáról, midőn az teljesen kifejlődött, teljesen megérett; mert minél érettebb árpát aratnak, annál több lesz abban a lisztes rész s így annál alkalmasabb a sörgyártásra. Az egyenletes sárga színű árpa ép úgy adhat jó sör-árpát, mint az egyenletes fehér, sőt, ha megvan érve, még jobbat is, mint a félérett, de egyenletes fehér árpa, mint oly félérettsége miatt aczlosabb minőségű, üveges törésű árpát szolgáltat.

Egy további követelmény a gyárosok részéről héj vékonyasága, a szem egyenlő fejlettsége s nagy hektoliter sulya. Ehhez csatlakozik a grommagvaktólí tisztaság, idősb kora és idegen fajtabeli árpától való mentesség.

Hogy a gyárosok eme kívánalmainak a termelők eleget tehessenek, ügyeljenek a következőkre:

1. mellőzzék a sör-árpa előállítására való törekvést oly helyen, hol az időjárást folytonos esőségek és gyakori ködök jellemzik;

2. oly helyet adjanak neki a vetésforgóban, hol a talajnak a sör-árpa által megkívánt előkészítése minden akadály nélkül történhet; nevezetesen minden két szántás adható, melyek közül az egyik normálisnál mélyebb. Szükséges ez azért, mert ekkor a tavaszi szántás elmaradhat, egy fogas boronával, vagy egy extipátorral a földet a vetésre jól előkészíthetjük s a vetést korán eszközölhetjük. Korán letakaruló kapás növény e ezélnak legjobban megfelelő.

3. mellőzzék az istálló trágyának közvetlen alkalmazását, mert annak nitrogén tartalma egyrészt a protein szaporodásának kedvez, másrészt az árpa megdőlését és sarjhatásának növekedését mozdítja elő, már pedig mindkét körülmény az egyenetlen érést és egyenetlen szint idézi elő. Ha már feltétlenül szükség van tápanyag pótlásra, ugy ezt csakis foszforsavdus műtrágya által iparkodjunk elérni;

4. a vetés lehetőleg védő növény nélkül történjék, mert a védő növény, legyen az akár lóhere, akár luczerna, könnyen történő megfűlledése miatt az árpa vörösedését mozdítja elő;

5. a vetés középmelegen takartassék alá s kikelés után meghengereztessek, esetleg buja fejlődéskor megfogasoltassék;

6. az aratást akkor hajtsák végre, ha a szemek annyira keményedtek meg, hogy körrömmel még ketté vágathók. A kévék, illetve keresztek ne legyenek túl nagyok, mert a megfűlledés könnyen beállhat;

7. óvni kell a keresztekkel a megázástól, nehogy veres hegyet kapjon az árpa, amely rendszerint a dohosodással is együtt jár.

Cséplés után gondja legyen termelőnek a rostálás, tisztogatás és osztályozás minél jobb keresztülvitelére, mert ez által a sulyos árpát kiválogatván, az árpát jobban értékesíthetjük.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, szeptember 1.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	763.—
Rimamurányi	544.—
Magyar jelzálog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Bécs, szeptember 1.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	385.90
Magyar hitel	390.50
Allamvasut	350.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. szeptember 1-én

Magyar aranyjárdék 4%	117.85
Magyar koronajárdék	95.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.56
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyere-mény-sorsjegyek-kölesön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papírban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	118.—
Osztrák korona járadék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	9.05
Magyar hitelbankrészevény	389.75
Osztrák hitelintézeti részevény	384.80
Párisi vista	350.75
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.56
Németbirodalmi márka	58.96
London vista	120.70
20 márkás arany	11.76

SZERKESZTOI POSTA.

G. M. Ki volt Kainnak a felesége? Furesa! hát Kainné. Különbözik ne aggódjék, Ádámnak valának fölös számu leányai. Hogy miért ninesenek névleg fölemlítve? Hát ugyan melyik családos polgártárs teszi ki az ablakba leányai névsorát? Ámbár könnyű volt Ádámnak, mert az ő leányainál nem voltak szebb leányok az egész világon s a hozomány bőven termelt minden — bokor ágán.

Páratlan bérlet!

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbérlet 121. szám. Kisbérlet 121. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma szombaton, szeptember hó 2-án,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

F A U S T.

Nagy opera 5 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Faust, orvostudor	Mezei Mihály.
Mephistopheles	Fehér József.
Margaretha	Wlassák Vilma.
Valentin, ennek bátyja	Mányai Zs.
Mártha, öreg dajka	Korányi Frida.
Siebel	Turchányi O.
Wagner } deákok	Török Károly.
Deákok, Katonák, Polgárok, Leányok, Vénasszonyok, Szellemeik, Lidérczek, Boszorkányok, Angyalok.	

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, szeptember hó 3-án
Délután fél 4 órakor. — Fél helyárrakkal.

Bányarém.

vagy: **Mátyás az igazságos.**
Néprege dalokkal és táncszal 3 felvonásban.

Este 7 órakor. — Rendes helyárrakkal:

A g é s á k.

Énekes játék 3 felvonásban.

A szerkesztővert felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

4323/99. T.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbiróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác belényesi lakos végrehajtatonak Dáncse Mihály és társai végrehajtást szenvedő elleni 33 frt közjegyzői díj és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a vaskóhi kir. járásbiróság területén lévő Szerbest községben fekvő, szerbesti 71. sz. telekkönyvben A. I. 39—77 rsz. a foglalt ingatlanokra 1234. frtban mindazonáltal a B. 2—4 rsz. a. Nyika Flore, Nyika Kula, Nyika Tanász és Nyika Tanász javára bekebelezett zálogtartási jog épségben hagyása mellett, és a szerbesti 75. sz. telekkönyvben A. I. 11—20. rsz. a foglalt ingatlanokra az árverést 135 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelnte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi szeptember hó 15 napján d. e. 10 órakor Szerbest községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 123 frt 40 krt, és 13 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 41 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333 sz. a. kelet S. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Belényes, 1899. július hó 14. napján a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál.

Petrovich Ferencz,

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagyvárad >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 41	4 16	12 44	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	3 03	4 38	1 15	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	—	—	3 21	4 56	1 43	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 28	3 45	5 20	2 21	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	4 06	5 43	2 57	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 27	6 04	3 26		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 46	6 31	4 00	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 06
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55	Nagyvárad—Arad.					
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	7 00	3 40	Szeged ind.	10 25	6 40	6 40	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37	
Ósi >	10 30	4 41	7 16	7 16	4 38	R.-M.-Vásárhely >	11 05	7 50	7 50	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07	
Less >	10 48	5 01	7 52	7 52	5 41	Orosháza >	11 54	9 20	9 20	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54	
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	8 05	7 00	Csaba >	2 33	4 50	4 50	2 54	7 45	5 03	Békes-Csaba >	6 47	2 33	4 50	
Cséffa >	11 03	5 19	8 29	8 29	7 27	Gyula >	3 05	5 26	5 26	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26	
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	8 46	7 47	Sarkad >	3 27	5 56	5 56	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	9 15	7 57	Kötegyán >	3 39	6 10	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	9 31	8 23	Szalonta >	4 10	6 47	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	10 01	8 42	Cséffa >	4 34	7 18	7 18	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Csaba >	2 10	7 41	4 44	4 44	—	Gyapju >	4 42	7 29	7 29		Vegy. v.	Vegy. v.	Nánhegyesel >	4 32	6 46		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	5 50	—	Less >	5 00	7 51	7 51	Szombatság-Rogoz érk.							
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	7 00	—	Osí >	5 19	8 16	8 16	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest >	4 56	7 10		
Szeged >	4 35	10 55	7 55	7 55	—	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Nánhegyesel >	6 34	8 21	Szombatság-Rogoz érk.	—	—		
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma.					
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	—	4 30	Vaskóh ind.	4 30	2 —	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	—	2 30		
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	—	4 42	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	—	—	3 00		
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	—	5 09	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	—	4 12		
Kardó >	4 50	3 27	—	—	5 37	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	—	4 23		
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	—	5 58	Sonkolyos >	5 58	4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	—	5 02		
Tasádfő >	6 07	4 31	—	—	6 10	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	—	6 95		
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	—	6 19	Borz >	6 19	4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	—	6 26		
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	—	—	6 35	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	—	7 59		
Dused >	7 05	5 12	—	—	6 56	Gyanta >	6 56	5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	—	7 15		
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	—	7 10	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	—	7 42		
Hollód >	7 58	5 58	—	—	7 31	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	—	8 19		
Gyanta >	8 12	6 11	—	—	7 55	Dused >	7 55	6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	—	8 33		
Sólyom >	8 38	6 36	—	—	8 07	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	—	8 56		
Borz >	8 53	6 50	—	—	8 26	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	—	9 19		
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	—	8 40	Tasádfő >	8 40	7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	—	9 34		
Sonkolyos >	9 18	7 13	—	—	8 54	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	—	9 27	Kardó >	9 27	8 31	—		Vegy. v.	Sz. v.	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24		
Szudrics >	10 27	8 09	—	—	9 40	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	5 59	Érselind >	5 37	6 08		
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	—	—	10 01	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 44	6 22	Székelyhid >	6 14	6 43		
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	—	10 11	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 03		
Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.		
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	—	4 35	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24		
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	—	4 46	Monos-Petri >	4 46	4 56	—	B.-Püspöki >	7 17	5 59	Érselind >	5 37	6 08		
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	—	4 57	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—	Bihar >	7 44	6 22	Székelyhid >	6 14	6 43		
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	—	5 13	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 03		
Margitta érk.	11 28	9 16	—	—	5 54	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 23		
Menetdíj kiban állami vasuton						Fürdő-vonatok.						Menetdíj kiban					
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig		Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig		Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig		Sz. v.	Szept. 15-ig	
—	—	—	9 05	11 27	—		—	—	—		—	—	—		—	—	
30	15	—	9 12	11 32	2 34		—	—	—		—	—	—		—	—	
—	—	10	8 55	11 17	02 20		—	—	—		—	—	—		—	—	
40	22	15	8 42	11 04	02 07		—	—	—		—	—	—		—	—	
40	22	15	8 38	11 —	02 03		—	—	—		—	—	—		—	—	
40	22	12	8 20	10 42	01 52		—	—	—		—	—	—		—	—	
† A vonatok közlekedési ideje közép-európai dőszertint van kitüntetve. — Avastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.						A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.											